

BONO proti Francii (č. 29024/11)

Rozsudek z 15. prosince 2015

Odsouzení advokáta a právního zástupce jistého S.A., který byl podezřelý ze spáchání trestného činu terorismu, ke kárnému trestu za poznámky vložené do písemného odvolání podaného k odvolacímu soudu. Stěžovatel je advokát, který zastupoval S.A. podezřelého ze spoluúčasti na přípravě teroristického útoku a který byl zadržen 12. července 2012 v Damasu. Dne 1. dubna 2004 vyšetřovací soudci požádali o právní pomoc syrské úřady, aby vyslechli S.A. v květnu 2004 jeden z vyšetřovacích soudců odjel do Damasu, aby byl přítomen u jeho výslechu. Během výslechu byl S.A. mučen. Posléze byl vydán do Francie, kde byl postaven před soud. Ve svých písemných závěrech stěžovatel žádal, aby byly ze spisu vyřazeny dokumenty, které podle jeho tvrzení byly získány syrskou tajnou službou při mučení, a zároveň namítal spoluúčast francouzských vyšetřovacích soudců při mučení S.A. Rozsudkem vydaným dne 14. června 2006 soud vyloučil ze spisu dokumenty získané v rámci mezinárodní právní pomoci a odsoudil S.A. k trestu odnětí svobody v délce devíti let. Odvolací soud prvoinstanční rozsudek potvrdil, přičemž zvýšil trest odnětí svobody na deset let.

Dne 4. února 2008 Hlavní státní zástupce požádal kárný orgán pro advokáty, aby zahájil řízení proti stěžovateli pro porušení základních zásad cti, taktu a umírněnosti, které vyžaduje právnícké povolání. Kárná komise Advokátní komory v Paříži zprostila stěžovatele všech obvinění s konstatováním, že nešlo o osobní útok proti soudcům. Státní zástupce se proti tomuto rozhodnutí odvolal, a rozsudkem z 25. června 2009 odvolací soud potrestal stěžovatele napomenutím a pozastavil jeho právníckou činnost na pět let. Uvedl přitom, že svoboda projevu právníků není neomezená a že urážlivé poznámky se dotkly morální integrity vyšetřovacích soudců. Konstatoval též, že obvinění ze spoluúčasti na mučení byla v odvolání proti odsuzujícímu rozsudku zbytečná, když dotčená prohlášení byla ze spisu vyloučena už prvoinstančním soudem. Odvolací soud dospěl k závěru, že útoky stěžovatele nebyly přiměřené cíli, ke kterému směřovaly a že poznámky porušovaly základní zásady právníckého povolání.

Stěžovatel se na ESLP obrátil se stížností na porušení článku 10 Úmluvy.

Disciplinární sankce, která byla stěžovateli uložena, mohla být podle názoru ESLP považována za zásah do jeho práva na svobodu projevu. Byla uložena na základě zákona a jejím cílem byla ochrana pověsti nebo práv jiných osob a udržení soudní moci. ESLP podotkl, že poznámky, které stěžovatel učinil, jasně naznačovaly určité pohrdání vyšetřovacími soudci. Navíc nebyly nezbytné k dosažení sledovaného cíle, neboť jak podotkl pařížský odvolací soud, soud první instance nařídil, aby výpovědi S.A. učiněné v rámci mezinárodní právní pomoci při použití mučení, byly ze spisu vyloučeny. ESLP nicméně konstatoval, že urážející poznámky nebyly určeny soudcům osobně, ale dotýkaly se způsobu, jakým vedli vyšetřování. Stěžovatel napadal zejména jejich rozhodnutí napsat dopis s žádostí o mezinárodní právní pomoc, přestože vyšetřovací metody syrské tajné policie byly neblaze proslulé. Kritizoval tedy procesní volbu vyšetřovacích soudců. Podle názoru ESLP právní závěry stěžovatele přímo přispěly k obraně jeho klienta, za situace, kdy vnitrostátní soudy vyloučily výpovědi získané v rozporu s článkem 3 Úmluvy ze spisu.

Kromě toho stěžovatelova kritika, založená na konkrétních skutečnostech, neopustila jednacím místnost soudu, protože byla obsažena v jeho písemném podání. Nemohla tak poškodit pověst soudnictví v očích veřejnosti. Za těchto okolností a s ohledem na fakt, že

stěžovatel byl již vyzván k umírněnosti během jednání před odvolacím soudem, ELSP mínil, že disciplinární sankce nebyla přiměřená. Domnívajíce se, že upozornění učiněné soudci odvolacího soudu byly dostačující a vzhledem k tomu, že nepovažovali za nutné obrátit se na Hlavního státního zástupce s žádostí o zahájení kárného řízení než po uplynutí několika měsíců pod vydání odvolacího rozsudku, ESLP judikoval, že v daném případě došlo k porušení článku 10 Úmluvy v důsledku nepřiměřené povahy sankce, která byla stěžovateli uložena.